

[Elin Appel.]

ærede socialministere have sin opmærksomhed henvendt på, at man i så vid udstrækning som muligt — og det er muligt i meget vid udstrækning — bruger deltidsarbejdere og i mindre grad lægger vægt på, at det skal være fastansatte med heldagsarbejde. Formodentlig skal der nogle af de sidste med, men jeg tror, at hovedarbejdskraften skal komme fra det andet område.

Vi er også enige i, at det foreløbig skal være frivilligt for kommunerne, om man vil have sådan husmoderafløsning eller ikke, og om det til en vis grad skal være en social foranstaltning.

Men til denne principielle tilslutning vil jeg dog gerne føje nogle indvendinger. Denne udvidelse af vor sociale lovgivning foregår efter den sædvanlige recept. Der er intet nyt i fremgangsmåden; det er også kommissioner og statskonsulenter og statskursus, det drejer sig om. Jeg kan på mit partis vegne sige, at ligeså vel som vi er enige i princippet, at spørgsmålet husmoderafløsning skal debatteres og praktiseres, mener vi, at den linie, der er lagt i lovforslaget — hvis der overhovedet er en linie, så er det i alt fald den sædvanlige receptlinie —, er vi ikke enige i. Vi mener, det må være muligt at lægge en anden, det må være muligt, at man også i sociallovgivningen ikke tror på, at alt, hvad der her skal nyvindes, skal være socialforanstaltninger.

Den første indvending rejser sig overfor det problem, i hvilken grad husmoderhjelpen skal være en socialforanstaltning. Efter lovforslaget skal den være gratis for ubemidlede, uden at man ved, hvad ubemidlede er. Dernæst skal man hos andre opkræve en efter pågældendes økonomiske forhold afpasset betaling. Det er så vagt formuleret, at det simpelthen betyder, at man borer et hul i statskassen uden garanti for, hvor meget der løber ud gennem det hul; det kan i alle tilfælde principielt ikke være rigtigt. En helt anden ting er, om dette hovedprincip kan holde. Såvidt jeg kan skønne, har lovforslaget fulgt den svenske praksis, men man har også set husmoderafløsning i andre lande, i Finland, Holland og England; i alle disse lande betaler man dog, men betalingen kan eftergives. Jeg tror, det er forkert — og jeg kan se, at forskellige institutioner har haft samme opfattelse —, at man simpelthen lader mindre bemidlede få husmoderhjelpen fuldkommen gratis. Vi må regne med, hvordan menneskenes børn nu engang er; de vil bruge husmoderafløsningen for tit og beholde den for længe, og derfor er det nødvendigt, at vi får i alt fald

en lille smule hånd i hanke med tingene og fører kontrol, sådan at vi i alt fald forlanger et vist kontrolgebyr opkrævet, og er de pågældende ubemidlede, så det er helt umuligt for dem at betale, kan der være adgang for det sociale udvalg til at træde til. Hovedreglen også for de mindre bemidlede må være kontrolgebyr; om det skal være en eller to kroner, kan man diskutere. Desuden må det være en naturlig ting, at de pågældende hjem leverer kosten; det er et horribelt skrivebordsforslag, at husmoderafløseren skal tage mad med til det hjem, hvor hun selv laver maden; i praksis hører det ingen steder hjemme.

Desuden finder jeg, at det er et for vagt udtryk, at man lader folk, der ligger over en vis grænse, betale efter deres økonomiske forhold, uden at man har nogen art af vejledning i bemærkningerne eller i ministerens forelæggelsestale om, hvad dette betyder. Man må graduere betalingen, og man kan måske diskutere i udvalget fra hvilket niveau. Ingen skal have det gratis, man graderer opefter, og over en vis grænse betales der fuldt ud, sådan at udgifterne dækkes fuldstændigt. Vi kommer til at tænke os vel om, når vi den ene dag ønsker skatterne nedsat med 90 millioner og den næste dag borer et hul i statskassen, som vi ikke ved, hvad betyder.

Det næste punkt drejer sig om administrationen af denne lov, der skal administreres efter den sædvanlige recept af de offentlige myndigheder. I betænkningen foreslår man et særligt udvalg; den højtærede socialminister foreslår et socialudvalg, som dog kan administrere gennem en offentlig eller privat institution. Det er givet, at på et sådant sted som f. eks. København, hvor man i 1946 havde 233 beskæftigede husmoderafløsere, har socialudvalget ingen mulighed for at administrere tilfredsstillende. Af de 76 foranstaltninger, vi havde i 1946, var 62 oprettet på privat initiativ, og kun en halv snes stykker var helt eller delvis kommunale. Det er altså muligt, at det kan iværksættes på privat initiativ, og vi har set i Holland, hvor man har haft den slags institutioner siden 1899, at de kan oprettholdes og videreføres på samme grundlag. Jeg vil mene, det er muligt at bygge videre på den private organisation. Naturligvis må det offentlige, der dækker udgifterne, have hånd i hanke med det; det sociale udvalg kan udmærket have dette derved, at det bestemmer timebetalingen og bestemmer lønnen for de fast ansatte husmoderafløsere, medens den, som leder